

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Małgorzata Perdion-Kalicka
Protokolant –	st. sekretarz. sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu 2 grudnia 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) **Bank (...) w W. (Austria) Oddział w Polsce**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 6 sierpnia 2020r Nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nadaje następujące brzmienie:

a) punktowi I decyzji

Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) – po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania poprzednika prawnego (...) **Bank (...) z siedzibą w W.** wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) **Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce**, tj. (...) Bank (...) S.A. w W. – polegające na wprowadzeniu konsumentów w błąd, w związku z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji co do zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej poprzez przesłanie w czerwcu 2016 r. do konsumentów informacji o jednostronnych zmianach:

- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Osobistej dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Hipotecznej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;

- Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...);
- Umów o kredyt hipoteczny z sygnaturą HL oraz MG,

w związku z zamiarem wprowadzenia do ww. dokumentów postanowień umownych odnoszących się do sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży walut publikowanych w Tabeli Kursów, w sytuacji gdy poprzednik prawny (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonujący w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce – tj. (...) Bank (...) SA w W. nie był uprawniony do dokonywania takiej jednostronnej zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. z 2017r. poz. 2070) i narusza zbiorowe interesy konsumentów i w konsekwencji narusza art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 23 czerwca 2016 r.**

b) punktowi II decyzji

Na podstawie art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r.

o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076) – po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

nakłada się na (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału **(...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce** obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, o których mowa w pkt I niniejszej decyzji w ten sposób, że ww. podmiot:

1. **wyśle** do każdego kredytobiorcy (konsumenta), który otrzymał informację o zamiarach zmiany warunków umowy, o których mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji, na adres korespondencyjny wskazany w umowie pożyczki hipotecznej lub umowie o kredyt hipoteczny indeksowany lub denominowany do waluty obcej **oświadczenie**, o treści:

„ W związku z wydaniem decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów nr (...), niniejszym uprzejmie informujemy, iż poprzednik prawny (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce tj. (...) Bank (...) SA w W. - **stosował wobec konsumentów praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na wprowadzeniu konsumentów w błąd** , w związku z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji co do zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej poprzez przesłanie w czerwcu 2016 r. do konsumentów informacji o jednostronnych zmianach:

- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Osobistej dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Hipotecznej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...);
- Umów o kredyt hipoteczny z sygnaturą HL oraz MG,

w związku z zamiarem wprowadzenia do ww. dokumentów postanowień umownych odnoszących się do sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży walut publikowanych w Tabeli Kursów, w sytuacji gdy Bank nie był uprawniony do dokonywania takiej jednostronnej zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i narusza zbiorowe interesy konsumentów i w konsekwencji narusza art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów

Szczegółowe informacje dostępne są w decyzji Prezesa UOKiK nr (...) opublikowanej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod tym adresem www.uokik.gov.pl.”

-- w formie korespondencji listowej (listem zwykłym) oraz w bankowości elektronicznej (jeżeli dostęp taki posiada), **w terminie 14 dni** od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, na swój koszt, w sposób czytelny dla odbiorcy i przy zachowaniu takiego samego wyboldowania i podkreślenia tekstu, jak w pkt II.1. sentencji niniejszej decyzji. W sytuacji, w której na dzień wysłania ww. korespondencji konsument uprawniony do otrzymania przedmiotowego oświadczenia, nie będzie już stroną umowy pożyczki hipotecznej lub umowy o kredyt hipoteczny indeksowany lub denominowany do waluty obcej, której dotyczy praktyka wskazana w pkt I sentencji niniejszej decyzji, to oświadczenie powinno zostać przesłane na ostatni znany (...) Bank (...) z siedzibą w W. adres korespondencyjny konsumenta.

2. **opublikuje oświadczenie**, o którym mowa w pkt II.1. sentencji niniejszej decyzji, **w terminie 14 dni** od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, na swój koszt, na swojej stronie internetowej, która na dzień wydania decyzji mieści się pod adresem (...) (na stronie głównej) w ten sposób, że:

a. treść przedmiotowego oświadczenia będzie dostępna i utrzymana na tej stronie internetowej przez okres 3 miesięcy od dnia zamieszczenia przedmiotowej informacji na stronie internetowej,

b. tekst powyższego oświadczenia będzie wyjustowany oraz wpisany czarną czcionką (kod szesnastkowy (...) # (...)) (...) na białym tle (kod szesnastkowy (...) #ffffff), przy zachowaniu wyboldowania i podkreślenia, jak w pkt II.1 sentencji niniejszej decyzji,

c. tekst zostanie zamieszczony w górnej części strony głównej z możliwością zamknięcia informacji przez użytkownika poprzez naciśnięcie „krzyżyka” w górnym prawym rogu; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie, chyba że zostanie ręcznie zamknięte przez użytkownika (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

d. wielkość czcionki powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

e. fragment oświadczenia o treści „na stronie [Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod tym adresem www.uokik.gov.pl](http://www.uokik.gov.pl)” powinien być zamieszczony w formie hiperłącza (linka) do niniejszej decyzji umieszczonej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

2. uchyla zaskarżoną decyzję w pkt III;

3. oddala odwołanie w pozostałej części;

4. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

XVII AmA 81/20

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania przez (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (sygn. akt (...)), wydał w dniu 6 sierpnia 2020 r. decyzję nr (...), w której:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1076), (dalej jako uokik), uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, polegające na wprowadzeniu konsumentów w błąd, w związku z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji co do zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej poprzez przesłanie w czerwcu 2016 r. do konsumentów informacji o jednostronnych zmianach:

- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Osobistej dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Hipotecznej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...);
- Umów o kredyt hipoteczny z sygnaturą HL oraz MG,

w związku z zamiarem wprowadzenia do ww. dokumentów postanowień umownych odnoszących się do sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży walut publikowanych w Tabeli Kursów, w sytuacji gdy (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonujący w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce nie, jest uprawniony do dokonywania takiej jednostronnej zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. z 2017r. poz. 2070) (dalej jako upnpr) i narusza zbiorowe interesy konsumentów i w konsekwencji narusza art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik,

i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 23 czerwca 2016 r.,

II. na podstawie art. 26 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 4 uokik nałożył na (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, o których mowa w pkt. I niniejszej decyzji, w ten sposób, że ww. podmiot:

1. wyśle do każdego kredytobiorcy (konsumenta), który otrzymał informację o zamiarach zmiany warunków umowy, o których mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji, na adres korespondencyjny wskazany w umowie pożyczki hipotecznej lub umowie o kredyt hipoteczny indeksowany lub denominowany do waluty obcej oświadczenie, o treści:

„W związku z wydaniem decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr (...), niniejszym uprzejmie informujemy, iż (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonujący w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce stosował wobec konsumentów praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na wprowadzeniu konsumentów w błąd, w związku z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji co do zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub

denominowanych do waluty obcej poprzez przesłanie w czerwcu 2016 r. do konsumentów informacji o jednostronnych zmianach:

- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Osobistej dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu Pożyczki Hipotecznej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna;
- Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...);
- Umów o kredyt hipoteczny z sygnaturą HL oraz MG,

w związku z zamiarem wprowadzenia do ww. dokumentów postanowień umownych odnoszących się do sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży walut publikowanych w Tabeli Kursów, w sytuacji gdy Bank nie jest uprawniony do dokonywania takiej jednostronnej zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i narusza zbiorowe interesy konsumentów i w konsekwencji narusza art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik

Szczegółowe informacje dostępne są w decyzji Prezesa UOKiK nr (...) opublikowanej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod tym adresem www.uokik.gov.pl.

Jednocześnie informujemy, iż **prawomocne decyzje Prezesa UOKiK mają** charakter prejudykatu w postępowaniu sądowym. Oznacza to, że ustalenia Prezesa Urzędu co do faktu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów są dla sądu wiążące. Nie musi on w tym zakresie prowadzić własnego postępowania dowodowego. Konsumentom mogą się powołać na prawomocną decyzję Prezesa UOKiK, gdy będą chcieli dochodzić swoich praw w sądzie. ”

w formie korespondencji listowej (listem zwykłym) oraz w bankowości elektronicznej (jeżeli dostęp taki posiada), w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, na swój koszt, w sposób czytelny dla odbiorcy i przy zachowaniu takiego samego wyboldowania i podkreślenia tekstu, jak w pkt. II.1. sentencji niniejszej decyzji. W sytuacji, w której na dzień wysłania ww. korespondencji konsument uprawniony do otrzymania przedmiotowego oświadczenia, nie będzie już stroną umowy pożyczki hipotecznej lub umowy o kredyt hipoteczny indeksowany lub denominowany do waluty obcej, której dotyczy praktyka wskazana w pkt I sentencji niniejszej decyzji, to oświadczenie powinno zostać przesłane na ostatni znany (...) Bank (...) z siedzibą w W. adres korespondencyjny konsumenta.

2. opublikuje oświadczenie, o którym mowa w pkt II.1. sentencji niniejszej decyzji, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, na swój koszt, na swojej stronie internetowej, która na dzień wydania decyzji mieści się pod adresem (...) (na stronie głównej) w ten sposób, że:

a. treść przedmiotowego oświadczenia będzie dostępna i utrzymana na tej stronie internetowej przez okres 3 miesięcy od dnia zamieszczenia przedmiotowej informacji na stronie internetowej,

b. tekst powyższego oświadczenia będzie wyjustowany oraz wpisany czarną czcionką (kod szesnastkowy (...) # (...)) (...) na białym tle (kod szesnastkowy (...) #ffff), przy zachowaniu wyboldowania i podkreślenia, jak w pkt II.1 sentencji niniejszej decyzji,

c. tekst zostanie zamieszczony w górnej części strony głównej z możliwością zamknięcia informacji przez użytkownika poprzez naciśnięcie „krzyżyka” w górnym prawym rogu; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy

użytkownik jest na stronie, chyba że zostanie ręcznie zamknięte przez użytkownika (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

d. wielkość czcionki powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

e. fragment oświadczenia o treści „na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod tym adresem www.uokik.gov.pl” powinien być zamieszczony w formie hiperłącza (linka) do niniejszej decyzji umieszczonej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

III. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik nałożył na (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, płatną na rzecz Funduszu (...), karę pieniężną w wysokości 1.224.498 zł, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik, w zakresie określonym w pkt I niniejszej decyzji,

IV. na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 uokik w zw. z art. 83 uokik w zw. z art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.) (dalej jako kpa) obciążył (...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonującego w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce kosztami postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 65,11 zł oraz zobowiązał do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

(decyzja, k. 6-29)

Odwołaniem z dnia 3 września 2020 r. (...) Bank (...) z siedzibą w W., (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce zaskarżył decyzję w całości wnosząc o uwzględnienie odwołania i uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odwołaniu (...) Bank (...) z siedzibą w W., (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce zarzucił decyzji:

1. wydanie decyzji z naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego to jest art. 28, art. 107 § 1 i art. 156 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 uokik poprzez niewłaściwe oznaczenie strony administracyjnej i skierowanie decyzji do podmiotu niebędącego stroną, która naruszyła zbiorowe interesów konsumentów;

2. wydanie decyzji z naruszeniem przepisów art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik w związku z art. 5 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 3 w zw. z art. 4 ust.2 upnr poprzez stwierdzenie, że powód wprowadził konsumentów w błąd, w związku z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji, co do zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej w wyniku przesłania w czerwcu 2016 r. do konsumentów informacji o jednostronnych zmianach:

- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna,
- Regulaminu Pożyczki Osobistej dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna,
- Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna,
- Regulaminu Pożyczki Hipotecznej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna,
- Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...),

- Umów o kredyt hipoteczny z sygnaturą HL oraz MG,

w związku z zamiarem wprowadzenia do wyżej wymienionych dokumentów postanowień umownych odnoszących się do sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży walut publikowanych w Tabeli Kursów, w sytuacji gdy powód nie jest uprawniony do dokonywania takiej jednostronnej zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust 1 i ust 2 pkt 1 upnpr i narusza zbiorowe interesy konsumentów;

3. naruszenie przepisów art. 26 ust.1-4 w zw. z art. 27 ust -1-4 uokik poprzez niewłaściwe zastosowanie;

4. naruszenie przepisów art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik poprzez nałożenie na powoda kary pieniężnej w kwocie 1 224 498 zł w sytuacji, gdy nie doszło do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 uokik poprzez uznanie, że kryteria wskazane w tych przepisach uzasadniają nałożenie kary w wysokości zastosowanej przez Prezesa Urzędu pomimo, że prawidłowe zastosowanie tych kryteriów uzasadniało odstąpienie od nałożenia kary bądź nałożenie kary w wysokości znacznie niższej.

(odwołanie, k. 30-52)

Po zapoznaniu się z treścią odwołania, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w odpowiedzi na odwołanie z 3 lutego 2021 r., podtrzymał przedstawione w Decyzji stanowisko wnosząc o oddalenie odwołania w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa pełnionego przez radcę prawnego według norm prawem przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 172-179v)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Bank (...) z siedzibą w W. wykonuje w Polsce działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce od 5 listopada 2018 r. Przedmiotem działalności spółki jest m.in.:

- pozostałe pośrednictwo pieniężne,
- pozostała finansowa działalność usługowa gdzie indziej niesklasyfikowana z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych,
- pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.

Poprzednikiem prawnym powoda, którego działalności dotyczy zarzut naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, tj wprowadzenie w błąd konsumentów w czerwcu 2016 r., był (...) Bank (...) SA.

(...) Bank (...) S.A. udzielał m.in. kredytów hipotecznych denominowanych i indeksowanych do walut obcych. W dniu 31 października 2018r nastąpił podział (...) Bank (...) S.A. przez wydzielenie w trybie art. 529 § 1 pkt 9 k.s.h. części majątku (...) Bank (...) S.A. i przeniesienie go na Bank (...) S.A. z siedzibą w W.. Bank (...) SA przejął klientów i produkty bankowe zaliczane do tzw. działalności podstawowej banku (obsługa rachunków oszczędnościowo rozliczeniowych), zaś przy banku (...) SA pozostała obsługa kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych wraz z klientami.

(...) Bank (...) SA działał do 4 lutego 2019r, a z tym dniem został wykreślony z Krajowego Rejestru Sądowego.

W dniu 3 listopada 2018 r. doszło do połączenia (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Bank (...) w zakresie aktywów i pasywów obejmujących działalność hipoteczną, pozostałą po podziale przez wydzielenie część działalności (...) Bank (...) S.A.,. Wobec transgranicznego połączenia (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Bank (...) w zakresie działalności hipotecznej (...) Bank (...) wstąpił w prawa i obowiązki (...) Bank (...) S.A. (odpis KRS powoda, k. 55 – 70v).

Pismami z 22 czerwca 2016 r. (...) Bank (...) SA informował klientów linii bankowości prywatnej oraz bankowości detalicznej o zmianach postanowień umów o kredyt hipoteczny w zakresie kredytów indeksowanych i denominowanych do waluty obcej w większości we franku szwajcarskim. Zmiany dotyczyły 53 717 umów o kredyt hipoteczny. (pismo powoda z 28 marca 2017 r., k. 34-40 akt adm.)

Powód poinformował klientów, że zmianie ulegnie § 7 ust. 6-11 Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna (dalej: Regulamin (...) dla bankowości prywatnej), Regulaminu Pożyczki Osobistej dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna (dalej: Regulamin (...) dla bankowości prywatnej), Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna (dalej: Regulamin (...)), Regulaminu Pożyczki Hipotecznej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna (dalej: Regulamin (...)), które to dokumenty stanowią część zawartej z konsumentami umowy kredytu mieszkaniowego, umowy pożyczki hipotecznej lub umowy pożyczki osobistej. Zmienione postanowienia miały otrzymać brzmienie:

„6. Kursy kupna i sprzedaży walut stosowane do uruchomienia, spłaty lub Przewalutowania kredytów/pożyczek publikowane są w Tabeli Kursów, dostępnej w Oddziałach Banku, na stronie internetowej Banku. Informacje o aktualnych kursach walut można również uzyskać za pośrednictwem Centrum Telefonicznego. Tabela Kursów jest publikowana w każdym dniu roboczym najpóźniej do godziny 9:00 na stronie internetowej Banku. Tabela Kursów jest dostępna w oddziałach Banku.

7. Informacja o wysokości spreadu walutowego występującego dla poszczególnych walut wymienialnych dostępna jest w Oddziałach Banku, na stronie internetowej Banku oraz w Centrum Telefonicznym.

8. Kurs kupna i sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone są z uwzględnieniem poniższych zasad:

8.1. Kurs kupna i sprzedaży walut zamieszczany w Tabeli Kursów jest ustalany przez Bank na podstawie:

8.1.1. Kursów Średnich Międzybankowych (KŚM) czyli kwotowań kupna i sprzedaży walut na rynku międzybankowym, prezentowanych w serwisie informacyjnym Reuters o nazwie (...) lub każdej innej która ją zastąpi lub zmieni, dostępnych na moment ustalania Tabeli (zwanych dalej „Kursami z Reuters”),

8.1.2. Kursu Średniego Bankowego (KŚB) wyznaczanego na podstawie Kursów Średnich Międzybankowych,

8.1.3. Indeksu Marżowego Banku (IMB).

8.2. Kurs Średni Międzybankowy dla pary walut USD/PLN, EUR/USD oraz USD/CHF jest wyznaczany poprzez dodanie kursu kupna do kursu sprzedaży danej pary walutowej, np. USD/PLN (tj. Kursów z Reuters) i podzielenie otrzymanej wartości przez 2.

8.3. Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla EUR/PLN jest wyznaczany poprzez pomnożenie Kursu Średniego Międzybankowego (KŚM) dla USD/PLN przez Kurs Średni Międzybankowy dla EUR/USD.

8.4. Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN jest wyznaczany poprzez podzielenie Kursu Średniego Międzybankowego (KŚM) dla USD/PLN przez Kurs Średni Międzybankowy dla USD/CHF.

8.5. Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla GBP/PLN jest wyznaczany poprzez pomnożenie Kursu Średniego Międzybankowego (KŚM) dla USD/PLN przez Kurs Średni Międzybankowy dla GBP/USD.

8.6. Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla USD/PLN jest równy Kursowi Średniemu Międzybankowemu (KŚM) dla USD/PLN.

8.7. Kurs kupna oraz sprzedaży dla EUR/PLN zamieszczany w Tabeli jest ustalany w następujący sposób:

8.7.1. Kurs kupna: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla EUR/PLN jest pomniejszany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

8.7.2. Kurs sprzedaży: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla EUR/PLN jest powiększany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

8.8. Kurs kupna oraz sprzedaży dla CHF/PLN zamieszczany w Tabeli jest ustalany w następujący sposób:

8.8.1. Kurs kupna: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN jest pomniejszany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

8.8.2. Kurs sprzedaży: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN jest powiększany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

8.9. Kurs kupna oraz sprzedaży dla USD/PLN zamieszczany w Tabeli jest ustalany w następujący sposób:

8.9.1. Kurs kupna: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla USD/PLN jest pomniejszany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

8.9.2. Kurs sprzedaży: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla USD/PLN jest powiększany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

8.10. Kurs kupna oraz sprzedaży dla GBP/PLN zamieszczany w Tabeli Kursów jest ustalany w następujący sposób:

8.10.1. Kurs kupna: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla GBP/PLN jest pomniejszany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

8.10.2. Kurs sprzedaży: Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla GBP/PLN jest powiększany o wartość Indeksu Marżowego Banku.

9. Wysokość Indeksu Marżowego Banku (IMB) wynosi 7,00% Kursu Średniego Bankowego (KŚB). Bank uprawniony jest do stosowania korzystniejszej dla Kredytobiorcy wysokości Indeksu Marżowego Banku, bez uzyskania zgody Kredytobiorcy.

10. Tabela oraz wysokość zastosowanego przez Bank Indeksu Marżowego Banku w Tabeli są publikowane w każdym Dniu Roboczym najpóźniej do godziny 9:00 na stronie internetowej Banku i są dostępne w placówkach Banku.

11. Sposób ustalania przez Bank kursu kupna i sprzedaży waluty zamieszczanych w Tabeli, opisany w ust. 8 i 9 powyżej, odzwierciedlają poniższe wzory:

11.1. Wzór do wyliczenia kursu kupna oraz sprzedaży dla EUR/PLN zamieszczanego w Tabeli:

$$\text{Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla EUR/PLN} = (\text{KŚM dla USD/PLN}) \times (\text{KŚM dla EUR/USD}) (\text{Kurs z Reuters kupna USD/PLN} + \text{Kurs z Reuters sprzedaży USD/PLN})/2$$

$$(\text{Kurs z Reuters kupna EUR/USD} + \text{Kurs z Reuters sprzedaży EUR/USD})/2$$

Kurs kupna waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $\text{KŚB} - (\text{KŚB} \times \text{IMB})$

Kurs sprzedaży waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $\text{KŚB} + (\text{KŚB} \times \text{IMB})$

11.2. Wzór do wyliczenia kursu kupna oraz sprzedaży dla CHF/PLN zamieszczonego w Tabeli:

$$\text{Kurs Średni Bankowy (KŚB) dla CHF/PLN} = (\text{KŚM dla USD/PLN}) \times (\text{KŚM dla USD/CHF})$$

$$(\text{Kurs z Reuters kupna USD/PLN} + \text{Kurs z Reuters sprzedaży USD/PLN})/2$$

$(\text{Kurs z Reuters kupna USD/CHF} + \text{Kurs z Reuters sprzedaży USD/CHF})/2$

Kurs kupna waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $K\acute{S}B - (K\acute{S}B \times IMB)$

Kurs sprzedaży waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $K\acute{S}B + (K\acute{S}B \times IMB)$

11.3. Wzór do wyliczenia kursu kupna oraz sprzedaży dla USD/PLN zamieszczonego w Tabeli:

Kurs Średni Bankowy ($K\acute{S}B$) dla USD/PLN = $K\acute{S}M$

$(\text{Kurs z Reuters kupna USD/PLN} + \text{Kurs z Reuters sprzedaży USD/PLN})/2$

Kurs kupna waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $K\acute{S}B - (K\acute{S}B \times IMB)$

Kurs sprzedaży waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $K\acute{S}B + (K\acute{S}B \times IMB)$

11.4. Wzór do wyliczenia kursu kupna oraz sprzedaży dla GBP/PLN zamieszczonego w Tabeli:

Kurs Średni Bankowy ($K\acute{S}B$) dla GBP/PLN = $(K\acute{S}M \text{ dla USD/PLN}) \times (K\acute{S}M \text{ dla GBP/USD})$

$(\text{Kurs z Reuters kupna USD/PLN} + \text{Kurs z Reuters sprzedaży USD/PLN})/2$

$(\text{Kurs z Reuters kupna GBP/USD} + \text{Kurs z Reuters sprzedaży GBP/USD})/2$

Kurs kupna waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $K\acute{S}B - (K\acute{S}B \times IMB)$

Kurs sprzedaży waluty przez Bank, prezentowany w Tabeli: $K\acute{S}B + (K\acute{S}B \times IMB)$.

Powód wskazał ponadto, iż nie będą wiązały postanowienia (lub postanowienia o podobnym brzmieniu) zawarte w umowie o treści:

- „Bank może zmienić powyższe zasady ustalania kursów w przypadku:
- decyzji władz wpływających na kurs danej waluty (np. wprowadzenie kursu sztywnego, opuszczenie strefy euro i powrót do waluty narodowej);
- niedostępności serwisu Reuters, zawieszenia notowań USD/PLN lub danej waluty w stosunku do USD w serwisie informacyjnym Reuters;
- nadzwyczajnej zmiany sytuacji na rynku walutowym, spowodowanym wystąpieniem siły wyższej”
- „W przypadku wystąpienia przesłanki, o której mowa w ust. [powyżej], Indeks Marżowy Banku może być zwiększony do wysokości 30%, a Bank może ustalić kurs danej waluty na podstawie innego zewnętrznego źródła informacji na temat kursów walut na rynku międzybankowym.”

Zmiany miały obowiązywać konsumentów od 1 lipca 2016 r. (...) Bank (...) SA poinformował także konsumentów, że jeżeli z jakichkolwiek przyczyn nie zgadzają się z taką zmianą postanowień umownych, to przysługuje im prawo do wypowiedzenia umowy w ciągu 30 dni od dnia otrzymania listu informującego o modyfikacji postanowień umownych. (załącznik nr 1 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 41-44 akt adm.)

Nie wszystkie zawarte z konsumentami umowy o kredyt hipoteczny obejmowały całość postanowień, których brzmienie powód miał zamiar zmienić. Natomiast w zakresie Regulaminu Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna oraz Regulaminu Pożyczki Hipotecznej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna bank przesyłał do konsumentów odmienne treściowo pisma informacyjne. Różnice dotyczyły numeracji postanowień w poszczególnych ustępach, tj. nowego brzmienia § 7 ust. 6-8 jak również nowego brzmienia § 7 ust. 5-7 oraz dodania ust. 8-9. (załącznik

nr 6 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 57-60 akt adm.; załącznik nr 7 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 61-64 akt adm.)

(...) Bank (...) SA informował konsumentów o nowym brzmieniu postanowień Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) poprzednika powoda, dla umów sporządzonych przed dniem 14 marca 2010 r., których regulamin ma oznaczenie (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) lub (...) wobec § 11 ust. 7-10 ww. regulaminu o treści przytaczanej powyżej. W odniesieniu do umów o nr. (...) sporządzonych w okresie od 15 marca 2010 r. do 22 sierpnia 2010 r. oraz umów o nr. (...), (...), (...), (...) zawartych w okresie od 23 sierpnia 2010 r. do 20 grudnia 2011 r., takiej samej zmianie podlegał § 11 ust. 6-9 Regulaminu (...). Wraz z propozycjami zmian Regulaminu (...), (...) Bank (...) SA informował klientów o prawie do wypowiedzenia umowy w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma w razie braku zgody na ich wprowadzenie. (załącznik nr 4 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 47-53 akt adm.)

Odnosnie umów o kredyt hipoteczny z sygnaturą HL oraz MG w numerze umowy, (...) Bank (...) SA proponował przedmiotowe zmiany w § 33, § 36 ust. 2 i § 43 dla umów sporządzonych przed 29 września 2014 r., § 32, § 35 ust. 2 i § 42 dla umów sporządzonych od 29 września 2014 r. (...) Bank (...) SA poinformował, że jeżeli z jakichkolwiek przyczyn konsumenci nie zgadzają się z taką zmianą postanowień umownych, to przysługuje im prawo do wypowiedzenia umowy w ciągu 14 dni od dnia otrzymania listu informującego o modyfikacji postanowień umownych. (załącznik nr 8 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 65-69 akt adm.)

Wszystkie jednostronne zmiany umów (...) Bank (...) SA uzasadniał przesłankami wskazanymi w klauzuli modyfikacyjnej zawartej w każdym z ww. wzorców umów, tj. § 9 ust. 2 Regulaminu (...) dla bankowości prywatnej, Regulaminu (...), czy Regulaminu (...) dla umów o sygn. MG, § 38 lub § 37 (w zależności czy umowa została zawarta przed 29 września 2014 r., czy po tej dacie) umów o kredyt hipoteczny z sygn. MG, § 23 ust. 1 lub § 24 ust. 1 (w zależności czy umowa została zawarta przed 23 sierpnia 2010 r., czy po tej dacie) Regulaminu (...), jak również § 41 umów o kredyt hipoteczny o sygnaturze HL. Klienci banku otrzymywali jednak informację o zmianach postanowień zawartych umów bez wskazania konkretnej przesłanki spośród wymienionych w klauzuli modyfikacyjnej, która w ocenie banku przesądziła o zmianach w danym przypadku. (załącznik nr 1 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 41-44 akt adm.; załącznik nr 4 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 47-53 akt adm.; załącznik nr 6 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 57-60 akt adm.; załącznik nr 7 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 61-64 akt adm.; załącznik nr 8 do pisma powoda z 28 marca 2017 r., k. 65-69 akt adm.)

Pismem z 28 kwietnia 2017 r. powód sprecyzował podstawy prawne, na jakich doszło do wprowadzenia przedmiotowych zmian. Jako podstawę zmian:

- w linii Bankowości Prywatnej, w przypadku zmian wprowadzonych w „Regulaminie Kredytu Mieszkaniowego dla klientów bankowości prywatnej (...) w (...) Bank (...) S.A.” dotyczącym umów rozpoczynających się od sygn. CRD, powód wskazał przesłankę zawartą w § 9 ust. 2 pkt 3 o brzmieniu: „Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu bez wypowiedzania Umowy w wyniku decyzji, postanowień, orzeczeń wydanych przez organy władzy administracyjnej bądź sądy odnoszących się do Umowy Kredytu.” Ponadto na podstawie § 9 ust. 2 pkt 4 ww. regulaminu („Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu bez wypowiedzania Umowy w wyniku analizy reklamacji Kredytobiorców dotyczących postanowień Regulaminu”) została wykreślona klauzula zgodnie z którą „w przypadku gdy stopa referencyjna jest mniejsza niż 0,00% Bank przyjmuje, że stopa referencyjna wynosi 0,00% lub że wartość stawki referencyjnej nie może być mniejsza niż zero”;
- w linii Bankowości Prywatnej, w przypadku zmian wprowadzonych w „Regulaminie Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) S.A.” dotyczącym umów rozpoczynających się od sygn. MG, powód wskazał przesłankę zawartą w § 9 ust. 2 pkt 3 o brzmieniu: „Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu bez wypowiedzania Umowy w wyniku decyzji, postanowień, orzeczeń wydanych przez organy władzy administracyjnej bądź sądy”, a dodatkowo również zmiana zasad ustalania kursów została dokonana również na podstawie przesłanki zamieszczonej w tej klauzuli w pkt. 4 („Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu bez wypowiedzania Umowy w wyniku analizy reklamacji Kredytobiorców dotyczących postanowień Regulaminu”)

- w linii Bankowości Detalicznej, w przypadku zmian wprowadzonych w „Regulaminie kredytu hipotecznego udzielanego przez (...), powód wskazał przesłankę zawartą w pkt 4 klauzuli modyfikacyjnej znajdującej się w § 23 ust. 1 (dla umów o kredyt hipoteczny sporządzonych przed dniem 23 sierpnia 2010 r.) lub odpowiednio w § 24 ust. 1 (dla umów o kredyt hipoteczny sporządzonych w okresie od dnia 23 sierpnia 2010 r. do dnia 20 grudnia 2011 r.) o brzmieniu: „Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu w celu wykonania zaleceń, rekomendacji lub decyzji wydanych przez organy nadzoru bankowego lub organy właściwe w sprawach ochrony praw konsumentów dotyczących działalności Banku, z których wynika dla Banku obowiązek zmiany Umowy”;
- w linii Bankowości Detalicznej, w przypadku zmian wprowadzonych w umowach o kredyt hipoteczny z sygn. HL w numerze umowy zawartych na podstawie wzorów umowy o kredyt hipoteczny w okresie od 21 grudnia 2011 r. do 25 lutego 2014 r., powód wskazał przesłankę zawartą w pkt 4 klauzuli modyfikacyjnej znajdującej się w § 41 umowy o kredyt hipoteczny o brzmieniu: „Z uwzględnieniem zapisów Rozdziału 6 Części Trzeciej Umowy, Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Umowy wyłącznie w zakresie postanowień § 2 (Definicje) oraz Części Trzeciej Umowy z ważnych przyczyn, tj. w celu wykonania zaleceń, rekomendacji lub decyzji wydanych przez organy nadzoru bankowego lub organy właściwe w sprawach ochrony praw konsumentów dotyczących działalności Banku, z których wynika dla Banku obowiązek zmiany Umowy”;
- w linii Bankowości Detalicznej, w przypadku zmian wprowadzonych w „Regulaminie Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) S.A.”, powód wskazał przesłankę zawartą w § 9 ust. 2 pkt 3 o brzmieniu: „Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu bez wypowiedzenia Umowy w wyniku decyzji, postanowień, orzeczeń wydanych przez organy władzy administracyjnej bądź sądy”;
- w linii Bankowości Detalicznej, w przypadku zmian wprowadzonych we wzorach o nazwie „Regulamin Kredytu Mieszkaniowego w (...) Bank (...) S.A.”, powód wskazał przesłankę zawartą w § 9 ust. 6 pkt 3 w zw. z ust. 5 o brzmieniu: „Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu i Tabeli. Zmiana Regulaminu i Tabeli dla swej skuteczności nie wymaga aneksu do umowy. Zmiana Regulaminu, o której mowa w ust. 5 następuje w wyniku decyzji, postanowień, orzeczeń wydanych przez organy władzy administracyjnej bądź sądy”;
- w linii Bankowości Detalicznej, w przypadku zmian wprowadzonych w umowach o kredyt hipoteczny z sygn. MG w numerze umowy, powód wskazał przesłankę zawartą w pkt 4 klauzuli modyfikacyjnej znajdującej się w § 38 (dla umów sporządzonych przed dniem 29 września 2014 r.) lub odpowiednio w § 37 (dla umów sporządzonych od dnia 29 września 2014 r.) o brzmieniu: „Z uwzględnieniem zapisów Rozdziału 6 Części Trzeciej Umowy, Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Umowy wyłącznie w zakresie postanowień § 2 (Definicje) oraz Części Trzeciej Umowy z ważnych przyczyn, tj. w celu wykonania zaleceń, rekomendacji lub decyzji wydanych przez organy nadzoru bankowego lub organy właściwe w sprawach ochrony praw konsumentów dotyczących działalności Banku, z których wynika dla Banku obowiązek zmiany Umowy”.

Przed dokonaniem przez (...) Bank (...) SA jednostronnych zmian umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej zawartych z konsumentami, toczyło się przed Prezesem UOKiK postępowanie wyjaśniające prowadzone pod sygn. (...), (...) oraz zostało wszczęte postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów o sygn. (...). Przedmiotem tych postępowań było ustalenie, czy (...) Bank (...) S.A. dopuścił się naruszenia uzasadniającego wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 uokik lub naruszenia chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniającego podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach (sygn. (...)).

W toku tego postępowania (...)405-40/14 doszło do licznej wymiany wezwań ze strony Prezesa UOKiK i pism ze strony (...) Bank (...) SA. Chociaż w postępowaniu tym formalnie nie został na (...) Bank (...) SA nałożony nakaz lub obowiązek jednostronnej zmiany warunków umownych, niemniej jednak treść korespondencji kierowanej przez Prezesa UOKiK do banku jednoznacznie sugerowała konieczność dokonania takich zmian w zakresie postanowień umownych odnoszących się do sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży walut, a także świadczyła o akceptacji dla wprowadzanych jednostronnie przez bank zmian umów w tym zakresie, których treść była konsultowana z Prezesem

UOKiK (korespondencja między (...) Bank (...) SA a Prezesem UOKiK k.74-164, analiza treści tej korespondencji znajduje się w dalszej części uzasadnienia).

W 2019 roku obrót (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce wyniósł (...) zł (pismo powoda z 10 lipca 2020 r., k. 253 akt adm.; sprawozdanie finansowe (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r., k. 254-299v akt adm.)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych wyżej dokumentów znajdujących się w aktach administracyjnych, a także aktach przedmiotowej sprawy, których wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała a Sąd nie znalazł podstaw do poddawania w wątpliwość ich prawdziwości.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie w odniesieniu do tej części decyzji, w której Prezes UOKiK przypisał powodowi dopuszczenie się czynu wypełniającego dyspozycję art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej jako uokik). Odwołanie okazało się natomiast skuteczne w zakresie w jakim zwalczało nałożenie na powoda kary pieniężnej oraz w części dotyczącej redakcji treści sentencji decyzji, która nie wskazywała, że to nie powód dopuścił się naruszenia, ale jego poprzednik prawny tj. (...) Bank (...) S.A.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że prawidłowo Prezes UOKiK uznał, że zasadniczo adresatem decyzji winien być (...) Bank (...), który niewątpliwie na skutek połączenia z (...) Bank (...) S.A., poprzez przejęcie jego aktywów dotyczących kredytów hipotecznych stał się następcą prawnym (...) Bank (...) S.A. Jakkolwiek powód początkowo kwestionował fakt swojej odpowiedzialności z tej racji, że to nie on dopuścił się naruszenia, niemniej ostatecznie jego zarzuty w tej kwestii odnosiły się jedynie do samej tylko redakcji treści decyzji, która nie odzwierciedlała faktu, że odpowiedzialność powoda jest wynikiem przejęcia (...) Bank (...) S.A., który dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Wobec niepodtrzymywania więc pierwotnego zarzutu przez powoda dotyczącego braku odpowiedzialności za zobowiązania przejętego banku, należy jedynie ogólnie za Sądem Najwyższym oraz TSUE powtórzyć, że nie można traktować przekształceń, polegających na przejmowaniu dotychczas odrębnych przedsiębiorców, jako instrumentu służącego unikaniu odpowiedzialności z tytułu naruszenia ciążących na nich (na jednym z nich) powinności (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2017 r, w sprawie III SK 15/16, nota bene dotyczącym odpowiedzialności (...) Bank (...) S.A. za naruszenia których dopuścił się (...) SA, który został przejęty przez (...) Bank (...) S.A.). Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-343/15 (...) SA, także wyraził jednoznaczne stanowisko zgodnie z którym „połączenie przez przejęcie” powoduje przeniesienie na spółkę przejmująca obowiązku zapłaty grzywny nałożonej ostateczną decyzją po tym połączeniu za wykroczenie popełnione przez spółkę przejmowaną przed połączeniem.

W tym stanie rzeczy nie budzi wątpliwości Sądu, że właściwym adresatem decyzji był (...) Bank (...), który na skutek połączenia z (...) Bank (...) S.A. przejął nie tylko jego aktywa, ale także pasywa, oraz ponosi odpowiedzialność za delikty, w zakresie w jakim ponosił tą odpowiedzialność (...) Bank (...) S.A.

Uprzedzając jednak dalsze rozważania, należy stwierdzić, że jakkolwiek powód winien być adresatem decyzji (adresatem decyzji nie może być wszak podmiot nieistniejący), to jednak w treści sentencji decyzji powinien znaleźć odzwierciedlenie fakt, że rzeczywiście naruszenia zbiorowych interesów konsumentów dopuścił się nie sam powód, ale jego poprzednik prawny, za którego powód ponosi jedynie odpowiedzialność administracyjną na zasadzie sukcesji.

Jest to oczywiste, gdyż treść decyzji stwierdzająca, że to powód dopuścił się naruszenia, nie odpowiada prawdzie, gdyż w dacie deliktu powód nie prowadził działalności na terenie Polski i nie on wysłał do konsumentów informacje o jednostronnej zmianie umowy, nie mógł więc osobiście dopuścić się naruszenia. Zatem treść pkt 1 decyzji wymagała takiej zmiany redakcyjnej, na skutek której decyzja wskazywała, że uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania poprzednika prawnego (...) Bank (...) z siedzibą w W., tj (...) Bank (...) S.A. Także

w zakresie obowiązków informacyjnych, jakie zostały nałożone na powoda, konieczne stało się zredagowanie decyzji w taki sposób, który w tożsamy sposób odzwierciedlałby, że naruszenia dopuścił się (...) Bank (...) S.A. Oczywiście obowiązki informacyjne nałożone w decyzji prawidłowo obciążały wprost powoda i w tym zakresie decyzja nie wymagała korekty.

Powyższa zmiana decyzji, była też istotna z pkt widzenia jasności przekazu, jaki miał dotrzeć do konsumentów, w związku z obowiązkiem powiadomienia ich o naruszeniu jakiego dopuścił się (...) Bank (...) S.A. O ile bowiem w treści decyzji (...) Bank (...) S.A., nie zostałyby wymieniony jako sprawca naruszenia, a jedynie zostałyby wskazany powód, to konsumenci mogli by nie mieć pewności, czy decyzja dotyczy tych z nich, którzy zawarli umowy z (...) Bank (...) S.A., gdyż to od tego Banku, a nie (...) Bank (...) otrzymali w czerwcu 2016r informacje o zmianie regulaminu, które stanowiły nieuczciwą praktykę rynkową.

Przechodząc do zasadniczego zarzutu postawionego powodowi w decyzji, tj naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, należy wskazać, że naruszanie zbiorowych interesów konsumentów jest zakazane w przepisie art. 24 ukokik.

Zgodnie z tym przepisem zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przy czym przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy (art. 24 ust.2), w szczególności: nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (art. 24 ust 2 pkt 3), a także naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (art. 24 ust 2 pkt 2) oraz proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów, ustalonym z uwzględnieniem dostępnych przedsiębiorcy informacji w zakresie cech tych konsumentów lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru (art. 24 ust 2 pkt 4).

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy – czyli jego działanie jak również zaniechanie – jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, na co jednoznacznie wskazuje treść przepisu art 24 ust 2 uokik. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody.

Zasadniczo w świetle treści powołanego art. 24 uokik do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów dochodzi poprzez bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w interesy konsumentów, o ile to działanie wywołuje negatywne skutki w sferze praw i obowiązków konsumentów. Przy czym skutki te muszą dotyczyć szerszego kręgu konsumentów, czyli odnosić się do obecnych, przyszłych i potencjalnych konsumentów. Interes prawny konsumentów rozumiany jest jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tak SN w uzasadnieniu uchwały z 13 lipca 2006r III SZP 3/06, OSNP 2007, nr 1-2, poz.35).

Odnosząc powyższe przepisy prawa do stanu faktycznego sprawy niniejszej należy ocenić czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego tj zarówno z prawem jak i dobrymi obyczajami. Przy czym należy podkreślić, że o bezprawności działania decyduje, w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego.

Nie budzi w sprawie niniejszej wątpliwości, że powód jest przedsiębiorcą i że podejmuje działania w obrocie z konsumentami. Pozostaje więc do rozstrzygnięcia kwestia czy działania powoda opisane w stanie faktycznym sprawy naruszają zbiorowe interesy konsumentów, w szczególności czy przekazanie konsumentom informacji o dokonanych przez (...) Bank (...) S.A. jednostronnych zmianach warunków umów zawartych z konsumentami, pomimo braku prawa do jednostronnej zmiany tych umów, stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową i wprowadzało konsumentów w błąd, gdyż taki zarzut został postawiony powodowi w zaskarżonej decyzji.

Generalny zakaz stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych zawarty został w artykule 3 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, wdrażającej dyrektywę 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. (Dz. U. UE L nr 149, str. 22; dalej: Dyrektywa). Pojęcie nieuczciwych praktyk rynkowych zostało zdefiniowane w art. 4 ust. 1 powołanej ustawy stosownie do którego, praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców, wobec konsumentów, jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania, lub po jej zawarciu.

Definicja praktyki rynkowej, zawarta w art. 2 pkt 4 upnpr, określa ją jako działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Wyjaśnienie pojęcia praktyki rynkowej stanowi w zasadzie dosłowne powielenie definicji zawartej w Dyrektywie (art. 2 pkt d Dyrektywy). Przy czym ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przez produkt rozumie każdy towar lub usługę, w tym nieruchomości, prawa i obowiązki wynikające ze stosunków cywilnoprawnych (ar 2 pkt 3);

Przywołany przepis art. 4 ust. 1 upnpr definiuje nieuczciwą praktykę rynkową za pomocą klauzuli generalnej, stanowiąc, że jest nią praktyka sprzeczna z dobrymi obyczajami, w istotny sposób zniekształcająca lub mogąca zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta. Klauzula generalna dobrych obyczajów stanowi zwrot niedookreślony, który należy odnosić do ocen i norm postępowania w obrocie gospodarczym, będących wyznacznikami uczciwości kupieckiej. Chodzi tu zatem o dobre obyczaje handlowe, które są lub powinny być respektowane w działalności gospodarczej. Obyczaje, które określają pewien standard zachowań przedsiębiorców, zdeterminowany koniecznością zapewnienia ochrony pozostałym uczestnikom obrotu – w tym wypadku konsumentom. Zgodnie z poglądami judykatury, dobrym obyczajem jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka, oparty na regule postępowania zgodnego z zasadami etyki, moralności i aprobowanymi społecznie obyczajami. Do dobrych obyczajów zaliczyć należy, w szczególności, następujące wartości: uczciwość, szczerłość, lojalność, rzetelność i fachowość. Natomiast jako sprzeczne z dobrymi obyczajami należy rozumieć działania, które uniemożliwiają realizację tych wartości, w tym także działania prowadzące do dezinformacji lub wywołania u konsumenta błędnego mniemania, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron, czyli działania powszechnie uznawane za nieuczciwe, nierzetelne lub sprzeczne z akceptowanymi standardami postępowania. Przy czym wchodzi tu w grę nie tylko działania naruszające interesy ekonomiczne konsumenta, lecz również sytuacje, w których zostanie spowodowany u niego dyskomfort, próżny trud, wynikające z naruszenia prywatności, wygody, poczucia godności osobistej, nałożenia uciążliwych obowiązków, czy braku satysfakcji z zawarcia umowy określonej treści.

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym nie definiuje pojęcia „istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta”. Posiłkując się art. 2 lit.e Dyrektywy - wyjaśniającym pojęcie „istotnego zniekształcenia zachowania gospodarczego konsumentów” - należy przyjąć, że istotne zniekształcenie zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta oznacza wykorzystywanie praktyki rynkowej w celu znacznego ograniczenia zdolności konsumenta do podjęcia świadomej decyzji i skłonienia go tym samym do podjęcia decyzji dotyczącej transakcji, której w innej sytuacji by nie podjął.

Należy także podkreślić, że ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym zakazuje zarówno faktycznego, jak i potencjalnego zniekształcenia zachowań rynkowych konsumentów. Bez znaczenia pozostaje przy tym kwestia motywacji, zamiaru, czy świadomości sprawcy. Nie jest konieczne, aby niedozwolone działanie było podjęte np. z zamiarem osiągnięcia zysku, wprowadzenia w błąd. Już samo zagrożenie interesu konsumentów stanowi bowiem przedmiot ochrony prawnej.

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym także dokonuje podziału nieuczciwych praktyk rynkowych na wprowadzające w błąd oraz agresywne praktyki rynkowe, a także stosowanie sprzecznych z prawem kodeksu dobrych praktyk, przy czym praktyki te, w świetle wyraźnej treści art. 4 ust 2 zd. 2 upnpr nie podlegają

ocenie w świetle przesłanek określonych w art. 4 ust. 1 tej ustawy. Praktyki wprowadzające w błąd uznaje się więc za nieuczciwe w każdych okolicznościach.

Praktyki rynkowe wprowadzające w błąd mogą przybrać postać czynną i bierną, tj. polegać na działaniu (art. 5 upnpr) albo zaniechaniu (art. 6 upnpr) wprowadzającym w błąd.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 upnpr praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Jako jedną z form takiego działania, w art. 5 ust 2 pkt 1 upnpr zostało wskazane **rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji**.

Interpretując pojęcie praktyki wprowadzającej w błąd należy zatem stwierdzić, że jest to każda praktyka, która w jakikolwiek sposób, w tym również przez swoją formę, wywołuje skutek w postaci co najmniej możliwości wprowadzenia w błąd „przeciętnego konsumenta”, do którego jest skierowana lub dociera, i która ze względu na swoją zwodniczą naturę może zniekształcić jego zachowanie rynkowe (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 lutego 2011r. VI ACa 694/10 - Lex nr 1220720).

Działanie przedsiębiorcy musi być oceniane z perspektywy przeciętnego konsumenta, który w świetle ustawy o nieuczciwych praktykach rynkowych jest dostatecznie poinformowany, uważny i ostrożny, świadomie podejmuje decyzje na podstawie dostępnych informacji. Nie można jednocześnie uznać, że posiada on wiedzę specjalistyczną, która jest kompletna i profesjonalna.

Odnosząc powyższe przepisy prawa do stanu faktycznego sprawy niniejszej należy ocenić czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Przy czym należy podkreślić, że o bezprawności działania decyduje, w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej należy uznać, że praktyka zarzucona powodowi w zaskarżonej decyzji, stanowi nieuczciwą praktykę rynkową.

Zdaniem Sądu przekazanie przez (...) Bank (...) S.A. konsumentom informacji o jednostronnych zmianach warunków umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej stanowiło wprowadzenie konsumentów w błąd, gdyż (...) Bank (...) S.A. nie był uprawniony do takiej jednostronnej zmiany postanowień tych umów.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że uprawnienia do jednostronnej zmiany umowy bank nie mógł wywodzić z klauzul modyfikacyjnych, na które wskazywał, a które były zawarte w poszczególnych wzorcach umów.

W szczególności zdaniem Sądu, postanowienia zawarte w:

– Regulaminie (...) dla bankowości prywatnej oraz Regulaminu (...) na podstawie § 9 ust. 2 pkt 3:

„Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu bez wypowiedania Umowy w wyniku decyzji, postanowień, orzeczeń wydanych przez organy władzy administracyjnej bądź sądy.”

– Regulaminie (...) na podstawie § 23 ust. 1 pkt 4 lub § 24 ust. 1 pkt 4 (w zależności czy umowa została zawarta przed 23 sierpnia 2010 r., czy po tej dacie):

„Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Regulaminu w przypadku w celu wykonania zaleceń, rekomendacji lub decyzji wydanych przez organy nadzoru bankowego lub organy właściwe w sprawach ochrony praw konsumentów dotyczących działalności Banku, z których wynika dla Banku obowiązek zmiany Umowy.”

– umowach o kredyt hipoteczny o sygnaturze HL na podstawie **§ 41 pkt 4** oraz umów o kredyt hipoteczny o sygnaturze MG na podstawie **§ 38 pkt 4 lub § 37 pkt 4** (w zależności czy umowa została zawarta przed 29 września 2014 r., czy po tej dacie):

„(...) Bank zastrzega sobie prawo do zmiany Umowy wyłącznie w zakresie postanowień §2 (Definicje) oraz Części Trzeciej Umowy z ważnych przyczyn, tj. w razie zaistnienia następujących okoliczności: w celu wykonania zaleceń, rekomendacji lub decyzji wydanych przez organy nadzoru bankowego lub organy właściwe w sprawach ochrony praw konsumentów dotyczących działalności Banku, z których wynika dla banku obowiązek zmiany Umowy.”

które wskazują na uprawnienie banku wprowadzania jednostronnych zmian warunków umów nie mogły stanowić samoistnej podstawy do dokonywania skutecznych zmian umów zawartych z konsumentami, a powoływanie się przez powoda na powyższe postanowienia umów w sytuacji niezastnienia wskazanych w regulaminie materialnych przesłanek oraz kryteriów dokonywania takiej zmiany, należy ocenić jako nieuczciwe i wprowadzające w błąd. Należy przy tym podkreślić, że (...) Bank (...) S.A. dokonując zawiadomienia konsumentów o jednostronnej zmianie regulaminów nie powoływał przedmiotowych uregulowań jako podstaw dla dokonania zmian.

W szczególności w zaistniałym stanie faktycznym nie można uznać, że zaszły okoliczności wskazane w wykorzystywanych przez powoda wzorcach umownych. Z treści klauzul modyfikacyjnych wynika, że (...) Bank (...) S.A., był uprawniony do dokonania zmian w umowach, jedynie w sytuacjach gdy organy państwa wymuszały taką konieczność. Świadczą o tym jednoznacznie zwroty, że zmiany mogą być dokonane „w wyniku decyzji, postanowień, orzeczeń” oraz „w celu wykonania zaleceń, rekomendacji lub decyzji [...] z których wynika dla banku obowiązek zmiany umowy”.

Zatem zastrzeżenie możliwości zmiany umowy zakłada, że nastąpi to w sytuacji bezwzględnej konieczności ich dokonania, gdy tak zadecydują organy administracji lub sądy.

Tymczasem w sprawie niniejszej na powoda nie został nałożony taki obowiązek. Nie można bowiem w tych kategoriach traktować sugestii Prezesa UOKiK kierowanych do (...) Bank (...) S.A. w toku postępowania administracyjnego (...). Rzeczone sugestie nie wymuszały na banku dokonania zmian umowy, gdyż organ ten jest wprawdzie uprawniony do nakładania obowiązków, ale jedynie w treści decyzji administracyjnej ewentualnie postanowienia. Tymczasem powyższe rekomendacje można byłoby traktować jedynie w kategoriach zaleceń, jednak nie można przyjąć, aby wynikał z nich dla banku obowiązek zmiany umowy. Obowiązek należy bowiem wiązać w takich sytuacjach z przymusem państwowym, który w razie niezrealizowania obowiązku posiada skuteczne instrumenty prawne do jego wyegzekwowania.

Zatem rzeczone klauzule modyfikacyjne nie stanowiły wystarczającej podstawy prawnej do dokonania w ustalonym stanie faktycznym sprawy zmian w umowach z konsumentami.

Niemniej jednak zdaniem Sądu bank nie był uprawniony do dokonania rzeczonych zmian w regulaminie, gdyż dotyczyły one elementów przedmiotowo istotnych umowy (głównych świadczeń stron - essentialia negotii), a takich z zasady nie można zmieniać jednostronnym oświadczeniem woli.

Jednostronne zmiany umowy przedstawione konsumentom przez (...) Bank (...) S.A. odnosiły się do metody ustalania kursu waluty (klauzule waloryzacyjne), w umowach kredytów denominowanych i indeksowanych do waluty obcej. Sposób ustalania kursów walut wpływał więc zarówno na wysokość raty kredytu, ale też na samą wartość kredytu. Dlatego też postanowienia umowne kreujące sposób ustalania kursu waluty są przedmiotowo istotne dla umów kredytowych denominowanych czy indeksowanych do waluty obcej. To tego typu postanowienia niejednokrotnie decydują o skorzystaniu z oferty tego a nie innego banku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego uznaje się, że klauzule waloryzacyjne stanowią główne świadczenie stron umowy o kredyt hipoteczny indeksowany lub denominowany do waluty obcej, gdyż mają kluczowy wpływ na wysokość głównych zobowiązań umownych (tak SN w wyroku z 4 kwietnia 2019, sygn. akt III CSK 159/17 oraz w wyroku z 9 maja 2019, sygn. akt I CSK 242/18).

Jednak przede wszystkim, Sąd stoi na stanowisku, że zasadniczo natura umów zawieranych przez konsumentów na czas określony z profesjonalistami w obrocie gospodarczym, a więc z przedsiębiorcami, wyklucza możliwość dokonywania jednostronnych zmian istotnych elementów tych umów (dotyczących essentialia negotii), poza nadzwyczajnymi sytuacjami niezależnymi od przedsiębiorcy, takimi jak zmiany przepisów prawnych czy orzeczenia organów administracyjnych lub sądowych uniemożliwiające kontynuowanie umów na dotychczasowych warunkach. Wszak celem zawierania umów na czas określony jest zapewnienie sobie gwarancji trwałości i niezmienności relacji umownej w przewidzianym w umowie czasie – w szczególności w zakresie istotnych elementów umowy. Przyjęcie zatem, że tego typu umowy można jednostronnie modyfikować i to w odniesieniu do elementów przedmiotowo istotnych byłoby niezgodne z celem dla którego strony zawarły umowę na czas oznaczony, która charakteryzuje się trwałością i niezmiennością.

Jakkolwiek strony mogą ułożyć stosunek umowny według swojego uznania (zasad swobody umów), niemniej jego treść i cel nie mogą sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego (art. 353¹ k.c.). To właśnie opisana wyżej natura stosunku zobowiązaniowego zawieranego na czas określony wyklucza możliwość jego jednostronnej zmiany, zwłaszcza w zakresie elementów przedmiotowo istotnych tego stosunku. Oczywiście dopuszczalne jest zastrzeżenie także w tego typu umowach klauzul waloryzacyjnych, które będą w sposób niejako zautomatyzowany, ale przede wszystkim przewidywalny, urealnianić świadczenia obu stron do zmieniających się na przestrzeni lat warunków ekonomicznych, niemniej jednak zdaniem Sądu, już zmiana samych klauzul waloryzacyjnych, tzn. zasad na jakich ta waloryzacja się dokonuje nie jest dopuszczalna.

Podobnie jest z zasadami ustalania kursu waluty w trakcie trwania umowy kredytu hipotecznego denominowanego lub waloryzowanego do waluty obcej. Z uwagi na specyfikę tego stosunku zobowiązaniowego zawartego na czas określony nie są dopuszczalne jednostronne zmiany dotyczące sposobu ustalania kursu waluty.

Należy przy tym zwrócić uwagę na szczególny przedmiot i cel umów kredytowych, jakie poprzednik prawny powoda zawierał z konsumentami.

Umowy kredytu hipotecznego denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, były to umowy zawierane na znaczne kwoty, w celu sfinansowania zakupu mieszkania. Kredyty były zaciągane na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych kredytobiorców, a okres ich spłaty był rozłożony na kilkanaście/kilkadziesiąt lat. Ten szczególny przedmiot finansowania determinuje naturę tej umowy jako trwałej i zasadniczo niezmiennej w czasie. To z kolei musi rodzić ograniczenia w możliwości wypowiedzenia takiej umowy, szczególnie przez silniejszą stronę umowy, jakim jest bank, ale też jednostronnej modyfikacji takich umów. Stanowi to także dodatkowy argument przeciwko możliwości wprowadzania jednostronnych zmian umowy, nawet wówczas, gdy konsument ma prawo nie zaakceptować zaproponowanych mu zmian, tzn. gdy skutkiem braku akceptacji jest prawo do wypowiedzenia umowy. Konsument, będąc stroną słabszą stosunku zobowiązaniowego, musi mieć gwarancję, że umowa ta będzie wykonywana przez cały okres jej trwania na tych samych warunkach lub co najmniej nie gorszych, na jakich została pierwotnie zawarta. Wyklucza to więc przyznanie przedsiębiorcy prawa do jej jednostronnej zmiany, bez wyraźniej i dobrowolnej akceptacji przez konsumenta.

W sprawie niniejszej (...) Bank (...) S.A. wprowadzając jednostronnie zmiany regulamin zastrzegł dla konsumentów prawo do wypowiedzenia umowy w razie braku akceptacji dokonanych zmian umowy. Aktualnie powód twierdzi, że to uprawnienie zniwelowało możliwość naruszenia praw konsumentów, skoro zaproponowana zmiana nie wymagała bezwzględnego zaakceptowania jej, a konsumentowi przysługiwało prawo do wypowiedzenia umowy.

Zdaniem Sądu prawo konsumenta do odstąpienia od umowy kredytu hipotecznego jest jednak uprawnieniem jedynie hipotetycznym, gdyż jak słusznie zauważył Prezes UOKiK, jest ono mało nierealne. Skutkiem braku akceptacji proponowanej przez bank zmiany regulaminu w zakresie zmiany sposobu ustalania kursu waluty, byłaby bowiem konieczność wypowiedzenia umowy, ale zarazem konieczność wcześniejszej spłaty całości kredytu. W sytuacji gdy konsument posiłkuje się kredytem na zakup mieszkania, to nie posiada zazwyczaj środków na spłatę całości kredytu. Prawo wypowiedzenia umowy w takiej sytuacji, chociaż więc formalnie dopuszczalne, w rzeczywistości jest poza

możliwościami konsumenta. Wypowiedzenie umowy musiałoby się dla niego łączyć z koniecznością pozyskania innego kredytu, co wiąże się ze znacznymi trudnościami (poszukiwanie i analiza ofert, stracony czas, brak pewności co do oceny zdolności kredytowej i ostatecznie uzyskania takiego kredytu itp.). W rzeczywistości więc, w przypadku kredytów hipotecznych, możliwość odstąpienia od umowy jest więc czysto teoretyczna.

Można więc z całą stanowczością stwierdzić, że akceptacja propozycji nowej treści postanowień umownych w umowach kredytu hipotecznego nie jest więc podejmowana przez konsumenta w warunkach całkowitej swobody. Charakter zobowiązania ogranicza w znacznej mierze realną możliwość niezakceptowania propozycji zmienionych warunków umowy.

Powyższe oznacza, że zmiana przedmiotowo istotnych warunków umów zawieranych na czas oznaczony nie może dokonywać się z woli jednej tylko strony, a więc dokonanie jednostronnej zmiany takiej umowy nie jest możliwe.

Nota bene okoliczności niniejszej sprawy potwierdzają tę prawidłowość, bo na 54 tys konsumentów, którym przedłożono zmienione warunki umowy jedynie 4 zdecydowało się na wypowiedzenie umowy z uwagi na brak akceptacji zmian.

Zdaniem Sądu przedstawiona argumentacja i analiza uzasadnia twierdzenie Prezesa UOKiK, to możliwość wypowiedzenia umowy w sytuacji jej jednostronnej zmiany przez bank nie jest wystarczającą gwarancją dla konsumentów, którzy mogą być zainteresowani trwaniem umowy na dotychczasowych warunkach.

Na realną możliwość wypowiedzenia umowy zwrócił uwagę Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, i to na tle umowy nie o tak fundamentalnym znaczeniu dla konsumenta jaką jest umowa o kredyt hipoteczny zaciągnięty dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych.

W wyroku z 21 marca 2013 r., C-92/11, (...), Trybunał uznał, w odniesieniu do umownej klauzuli zezwalającej przedsiębiorcy na jednostronną zmianę kosztów dostawy gazu, że zasadnicze znaczenie ma to, czy umowa wskazuje „w sposób przejrzysty powody i sposób zmiany opłat związanych ze świadczoną usługą, tak, że konsument może przewidzieć, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, ewentualne zmiany tych opłat” oraz to, czy „czy konsumentom przysługuje uprawnienie do wypowiedzenia umowy na wypadek faktycznej zmiany owych opłat” (pkt 49). Przy czym TSUE zaznaczył, że istotne jest także, czy w konkretnych warunkach rynkowych, przyznane konsumentowi uprawnienie do rozwiązania umowy może być skutecznie wykonane, tzn. np. może on rzeczywiście zmienić dostawcę usług (pkt 54).

W świetle powyższych analiz jasne jest więc, że natura stosunku obligacyjnego jakim jest umowa kredytu hipotecznego denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, wyłącza możliwość dokonywania jednostronnych zmian tego typu umów w zakresie istotnych postanowień umownych, a więc także w odniesieniu do sposobu ustalania kursów walut w tabeli kursów. Zatem nawet, jeśli umowa przewidywałaby sama taką możliwość, tj. gdyby istniała odpowiednia klauzula modyfikacyjna, to bank nie jest uprawniony do jednostronnej zmiany umowy w powyższym zakresie. Zmiany mogą dotyczyć jedynie elementów umowy nieistotnych przedmiotowo i podmiotowo, a ewentualne inne zmiany mogą być dokonywane jedynie w wyniku konsensu obu stron umowy, np. w trybie porozumienia czy ew. negocjacji.

Zatem, skoro dokonanie takiej jednostronnej zmiany, jakiej chciał dokonać (...) Bank (...) SA, nie jest dopuszczalne w świetle prawa, to bank, który poinformował konsumentów o takiej jednostronnej zmianie umów, która w rzeczywistości nie mogła wywrzeć skutków prawnych jako niedopuszczalna i dokonana bez podstawy prawnej – wprowadził konsumentów w błąd, co do skuteczności tej zmiany.

Zgodzić się więc należy z Prezesem UOKiK, że takie działania banku (przekazanie im informacji o jednostronnej zmianie umowy przez bank) nie tylko podważają zasadę dotrzymywania umów zawartych z konsumentami na czas oznaczony w zakresie istotnych warunków tychże umów i niedokonywania ich arbitralnej zmiany, ale mogły powodować po stronie konsumentów trudności w dokonaniu oceny skuteczności takiej zmiany, tym samym mogły wprowadzić ich w błąd co do uprawnienia banku do dokonania jednostronnej zmiany umowy o kredyt hipoteczny.

Skutkiem przekazanie przez bank informacji o jednostronnej zmianie umów było przeświadczenie konsumentów o skuteczności dokonanych zmian umowy i przekonanie, że nie mogą wykonywać umów na dotychczasowych warunkach. Oczywiście jest przy tym, że wprowadzenie w błąd dotyczyło wszystkich konsumentów, zarówno tych, którzy na skutek informacji o jednostronnej zmianie umowy wypowiedzieli ją, jak i tych, którzy takiej decyzji nie podjęli, będąc przekonanymi o skuteczności jednostronnej zmiany i o tym, że wiąże ich inna treść umowy z bankiem, niż ta zawarta pierwotnie (wiec także tych którzy wykonywali umowę w zmienionej wersji).

Nawet przeciętny konsument, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny ma prawo uważać, że bank działa w oparciu o umowę, zgodnie z przepisami prawa i dobrymi obyczajami i nie powinien (nie musi) zakładać, a nawet ma prawo nie wiedzieć, że bank nie ma prawa do takiej jednostronnej zmiany umowy. Konsument posiada pewien zasób wiedzy o rzeczywistości gospodarczej i podstawowych zasadach prawnych dotyczących umów. Jednak z racji nieoczywistego, bo wprost nie wynikającego z treści norm prawnych zakazu dokonywania zmian umów zawartych na czas określony, w odniesieniu do przedmiotowo istotnych elementów tych umów, a więc skomplikowanego prawnego aspektu zmian stosunków umownych, który nota bene nastroczał także trafności tak bankowi jak i samemu Prezesowi UOKiK (o czym niżej), konsumenci nie mogli merytorycznie przygotowani do oceny prawnej istnienia podstaw do dokonania przez bank jednostronnych zmian umowy.

W konsekwencji należy stwierdzić, że przesłanie do konsumentów nieprawdziwej informacji o jednostronnej zmianie umowy, w sytuacji gdy bank nie był uprawniony do dokonania tej zmiany, stanowiło wprowadzenie konsumentów w błąd w wyniku czego mogliby oni podjąć takie decyzji, których w sytuacji gdyby w błąd nie zostali wprowadzenie nie podjęliby.

Opisane działanie (...) Bank (...) SA mogło więc doprowadzić do zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta po zawarciu umowy. W wyniku stosowania przez (...) Bank (...) SA nieuczciwej praktyki rynkowej każdy z konsumentów nią dotkniętych musiał podjąć pewną decyzję rynkową: albo zaakceptował dokonane zmiany, albo rozwiązał umowę z powodową spółką, pomimo że bankowi nie przysługiwało prawo do dokonywania jednostronnych zmian umowy.

Tym samym bank, wprowadzając konsumentów w błąd, w związku z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji co do zmiany postanowień umów pożyczek hipotecznych i umów o kredyt hipoteczny indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej poprzez przesłanie w czerwcu 2016 r. do konsumentów informacji o jednostronnych zmianach tych umów, naruszył zbiorowe interesy konsumentów, co jest zakazane przez przepis art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik.

Pomimo uznania, że powód dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, Sąd doszedł do przekonania, że odwołanie powoda jest zasadne w zakresie, w jakim kwestionuje nałożenie na niego kary pieniężnej.

Po pierwsze należy wskazać, że korzystanie przez Prezesa UOKiK z poszczególnych kompetencji przyznanych mu na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów może być weryfikowane w postępowaniu sądowych z punktu widzenia przesłanki interesu publicznego, o którym mowa w art. 1 uokik (tak SN w sprawie III SK 56/12, w sprawie III SK 24/14 i w sprawie III SK 21/15). Przypomnieć należy, że przyjmuje się także w orzecznictwie, że możliwość nakładania kar pieniężnych za tzw. nowe praktyki, dotychczas niekwestionowane przez organ ochrony konkurencji może być dopuszczona w wyjątkowych tylko sytuacjach, ze względu na konieczność respektowania standardów konwencyjnych, szczególnie z uwagi na dyrektywę poszanowana zasady pewności prawa. Ponadto orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje także, że pewna praktyka po stronie Prezesa Urzędu może kreować po stronie przedsiębiorców prawnie uzasadnione oczekiwanie, co do zgodności ich zachowań z prawem, gdy organ nie kwestionuje legalności tych zachowań po przeprowadzeniu ich wstępnej weryfikacji (tak SN w sprawie III SK 53/14).

Jakkolwiek więc organ dysponuje dyskrecjonalną kompetencją do nakładania kar pieniężnych, niemniej jednak rolą Sądu jest ocena czy nałożenie kary pieniężnej nie stanowi w danym stanie faktycznym nieproporcjonalnej reakcji

organu na przypisane przedsiębiorcy naruszenie przepisów, czyli czy dokonany przez organ wybór konsekwencji prawnych jest celowy, słuszny, adekwatny do stwierdzonych naruszeń, a więc czy jest też sprawiedliwy.

W ocenie Sądu w stanie faktycznym sprawy niniejszej mamy do czynienia z sytuacją, w której nałożenia na powoda kary pieniężnej nie da się pogodzić z interesem publicznym, w jakim ma działać Prezes UOKiK.

Kluczowa dla tej oceny jest postawa organu, który de facto wykreował inkryminowane w sprawie niniejszej zachowanie powoda. Mianowicie Prezes UOKiK w toku postępowania administracyjnego, wszczętego przeciwko (...) Bank (...) SA w sprawie (...), wyraźnie sugerował bankowi, aby dokonał zmian regulaminu w kierunku zmierzającym do precyzyjnego przedstawienia konsumentowi sposobu obliczania wysokości Indeksu Marżowego Banku oraz zmiany w regulaminach kredytu hipotecznego udzielanego przez (...), który został przejęty przez (...) Bank (...). Jednocześnie wskazuje na to treść korespondencji Prezesa UOKiK kierowanej do (...) Bank (...) SA, w której zawarto następujące określenia, odnoszące się między innymi do budzących zastrzeżenia organu postanowień regulaminu, które umożliwiają bankowi zmianę zasady obliczania kursów walut bez zmiany stosownych postanowień regulaminu, w przypadku ziszczenia się nieprecyzyjnie sformułowanych przesłanek:

-- [Prezes UOKiK] „wzywa Bank do [...] wyjaśnienia czy bank zamierza usunąć z treści Regulaminu postanowienia umożliwiające dowolną zmianę Indeksu Marżowego Banku oraz zasad ustalania kursów walutowych (w przypadku odpowiedzi pozytywnej należy wskazać nową treść postanowień dotyczących zasad ustalania kursów walut oraz poinformować w jakim terminie zmiany zostaną wprowadzone)” (pismo Prezesa UOKiK do (...) Bank (...) SA z 4.08.2014r k.75);

- [Prezes UOKiK] „wzywa bank do [...] wyjaśnienia czy bank zamierza zmodyfikować projektowane postanowienie wskazane we wcześniejszej części niniejszego pisma [chodzi o przedstawioną wcześniej przez (...) Bank (...) SA propozycję zmiany regulaminu dotyczącą sposobu ustalania kursu walut] w taki sposób, aby wysokość Indeksu Marżowego Banku mogła być w sposób obiektywny weryfikowana przez kredytobiorców; wyjaśnienia czy bank zamierza skrócić termin wprowadzenia zadeklarowanych zmian w Regulaminie (w przypadku odpowiedzi twierdzącej należy wskazać nowy termin); wyjaśnienia **czy** zadeklarowane **zmiany** w Regulaminie **będą obejmowały wszystkich konsumentów związanych z bankiem umowami** o kredyt hipoteczny indeksowany/denominowany w walucie obcej (pismo Prezesa UOKiK do (...) Bank (...) SA z 13.01.2015, k.88)

- [Prezes UOKiK] „wzywa bank do wskazania czy dokonane zostały dalsze zmiany Regulaminu, **uwzględniające sugestie** wyrażone w treści pisma [prezesa UOKiK] z 9.10.2015r; w przypadku odpowiedzi twierdzącej, należy wskazać również termin od którego opisywane zmiany weszły w życie” (pismo Prezesa UOKiK z 9 marca 2016r). ponadto wzywa się również bank

- „należy wskazać w jakim zakresie wykorzystywane są obecnie regulacje, oraz wobec których grup klientów stosowane będą uregulowania wchodzące w życie w dniu 1 lipca 2016r” (pismo Prezesa UOKiK z 12.04.2016r k.106)

- „Prezes UOKiK wzywa do zajęcia przez bank stanowiska [...]a także do wskazania, czy oraz ewentualnie w jakim terminie bank zamierza dokonać modyfikacji wskazanych powyżej dokumentów wykorzystywanych w obrocie z konsumentami, które to modyfikacje polegałyby na zmianie brzmienia, lub na usunięciu przedmiotowych postanowień, opisanych w treści niniejszego pisma; w razie uwzględnienia stanowiska Prezesa Urzędu, proszę o podanie dokładnego terminu oraz zakresu planowanych zmian w odniesieniu do każdego ze wskazanych dokumentów, a także formy w jakiej zostaną one dokonane, ponadto proszę również o opisanie sposobu powiadomienia zainteresowanych konsumentów o ich dokonaniu” (pismo Prezesa UOKiK z 7.07.2016r, k. 131)

Ponadto organ nie zakwestionował w 2014r zamierzeń powoda dotyczących planowanych zmian regulaminu, który poinformował jednocześnie Prezesa UOKiK, że klauzule umożliwiające bankowi zmianę kursów walut zostały przez niego jednostronnie wprowadzone do regulaminów na podstawie klauzuli modyfikacyjnej i weszły w życie 1 lipca

2013r, a klienci zostali powiadomieni o prawie do wypowiedzenia umowy o kredyt hipoteczny w terminie 14 dni od zawiadomienia (pismo banku z 1.09.2014r, k. 80).

Podobnie organ nie zakwestionował zamierzenia banku, przedstawionego w piśmie z 1.09.2014r, zgodnie z którym, bank planował w ciągu 12 miesięcy zmienić postanowienia regulaminu w sposób, który w opinii banku uwzględnia zastrzeżenia i argumenty podniesione w piśmie UOKiK (z 14.08.2014r), a celem tej zmiany było doprecyzowanie mechanizmu dającego konsumentowi najpełniejszą możliwość weryfikacji kursów prezentowanych w Tabeli kursów walut oraz rezygnację z postanowień mogących budzić wątpliwości co do dowolności zmiany sposobu ustalania kursów walut; bank zamierzał w ten sposób zastąpić dotychczasowe postanowienia Regulaminu (k.81).

Podobnie nie spotkało się ze sprzeciwem Prezesa UOKiK stanowisko powoda, w którym informował organ, że bank wdroży zmodyfikowaną klauzulę we wzorcach umów dotyczących kredytów hipotecznych w terminie 2 miesiące po otrzymaniu informacji od UOKiK, oraz wskazaniu, że zmiany wzorców muszą być notyfikowane klientom z wyprzedzeniem, a także, że zmiana postanowień dotyczących ustalania kursów wymiany walut będzie dotyczyła wszystkich konsumentów, będących stroną umów o kredyt hipoteczny, zawartych z Bankiem, co było jednoznaczne z tym, że zmiana wzorca ma dotyczyć także tych klientów, którzy są z bankiem związani umowami zawartymi w oparciu o ten wzorec (pismo powoda z 28 stycznia 2015r, k. 91).

Brak było także negatywnej reakcji organu na działania banku, będące także wynikiem uwzględnienia sugestii Prezesa UOKiK z pisma z 19.10.2016r, polegające na zaplanowaniu przedstawienia konsumentom nowych treści klauzul doprecyzowujących dotychczas stosowane zasady ustalania kursu walut, które bank planował zaimplementować do umów o kredyt hipoteczny za skutkiem o 1.07.2016r (pismo banku z 29.03.2016r, k 97).

Analiza przedstawionej powyżej wymiany korespondencji jednoznacznie wskazuje, że bank wprowadził 1 lipca 2016r zmiany w regulaminach, dotyczące zasad przeliczania kursów walutowych, w celu wykonania zaleceń czy też sugestii ze strony Prezesa UOKiK, który wyraźnie oczekiwał, a wręcz wymagał, dokonania takich zmian w odniesieniu do umów już obowiązujących. Dokonane 1 lipca 2016r zmiany regulaminu były więc konsultowane i zaaprobowane przez Prezesa UOKiK, zarówno w zakresie ich treści jak i trybu wprowadzenia do umów. Na tamtym etapie postępowania administracyjnego organ wyraźnie więc dopuszczał możliwość dokonania przez powoda jednostronnej zmiany warunków umowy o kredyt hipoteczny, nie kwestionował też jednostronności dokonywania tej zmiany.

Jeśli więc bank, w wyniku licznej wymiany korespondencji z organem, uzyskał obiektywnie uzasadnione przeświadczenie, że podjęte przez niego kroki zmierzające do jednostronnej zmiany warunków umowy, są pożądane przez Prezesa UOKiK i zgodne z interesem konsumentów, a sposób ich dokonania także nie budzi zastrzeżeń organu, to miał prawo przypuszczać, że podjęte działania nie pozostają w sprzeczności ani z dobrymi obyczajami ani tym bardziej z przepisami prawa.

Organ, który utwierdził powoda w takim przekonaniu, nie może więc wyciągać konsekwencji finansowych wobec przedsiębiorcy, który postąpił zgodnie z wyraźnie wyrażoną wolą i aprobatą tego organu dla zmian dokonanych przez przedsiębiorcę w regulaminie.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu ochrony konkurencji, dopuszcza sytuacje, w których Sąd może odstąpić od wymierzenia kary, w okolicznościach gdy przedsiębiorca mógł pozostawać w błędnym przekonaniu co do bezprawności swojego zachowania, wskutek pewnych działań podejmowanych przez organ w stosunku do tego przedsiębiorcy lub jego poprzedników prawnych (wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 2015 r., III SK 53/14, OSNP 2017 nr 7, poz. 91), a nawet w stosunku do innych podmiotów, gdy opiera się na przyjętej przez organ wykładni prawa w innych sprawach (wyrok Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2016 r., III SK 21/15, OSNP 2017 nr 11, poz. 155) lub wydanych przez ten organ wyjaśnieniach.

Skoro więc podjęcie decyzji o dokonaniu jednostronnej zmiany regulaminu przez poprzednika prawnego powoda pozostawało w niewątpliwym związku z działaniami organu i jego oczekiwaniami wobec powoda, to powód może w takim stanie faktycznym powoływać się na wątpliwości w zakresie wykładni prawa, które uzasadniają odstąpienie od

wymierzenia mu kary pieniężnej. Skoro bowiem w dacie podejmowania decyzji o zmianie regulaminu, pozostawał on w przekonaniu, usprawiedliwionym zachowaniem Prezesa UOKiK, że tryb dokonywanych zmian regulaminów jest zgodny z przepisami prawa, to uzasadnia to nienakładanie na przedsiębiorcę kary.

Zmiana wykładni prawa i odejście od wypracowanej przez organ wykładni, godzi w zasadę pewności prawa oraz zasadę zaufania przedsiębiorcy do państwa, dlatego też Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że w takim wypadku Prezes UOKiK, powinien korzystać z przyznanej mu uznaniowej kompetencji do nakładania kar pieniężnych w taki sposób, by sankcją tą wymierzać tym przedsiębiorcom, którzy zachowują się w sposób sprzeczny z „nową” wykładnią, po jej zmianie (tak w wyroku w sprawie III SK 21/15, podobnie zapatrywanie w sprawach odnoszących się do istotnych rozbieżności interpretacyjnych, których skutkiem winno być odstąpienie od karania przedsiębiorcy Sąd Najwyższy wyraził w wyroku z 25 września 2017r sygn. III SK 64/15, z 16 stycznia 2018 r. w sprawie III SK 56/15, w wyroku z 23 stycznia 2018 r. w sprawie III SK 59/16),

Argumentacja to jest tym bardziej zasadna w sprawie niniejszej, jeśli się zważy, że sama treść przedstawionych konsumentom zmian regulaminu, nie była mniej korzystna dla konsumentów, z tej racji, że jedynie precyzowała sposób ustalania kursów walut, który pozwalał konsumentom na rzeczywiste weryfikowanie tych wartości z ustalonym sposobem.

Skoro więc w okolicznościach faktycznych sprawy nie można przyjąć, by nałożenie kary pieniężnej - na podstawie dyskrejonalnego uprawnienia –uzasadnione było interesem publicznym lub odpowiadało zasadzie proporcjonalności, decyzję w zakresie nałożenia na powoda kary pieniężnej Sąd uchylił, w oparciu o przepis art. 479 § 2 k.p.c.

Oddalenie odwołania nastąpiło natomiast w zakresie, w jakim powód miał dalej idące żądania dotyczące uchylenia decyzji w całości, ku czemu w ocenie Sądu brak było podstaw.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 100 k.p.c., uznając, że skoro każda ze stron uległa w części swoim żądaniom dotyczącym decyzji, to celowe będzie zniesienie kosztów pomiędzy stronami. Sąd w części podzielił bowiem argumentację powoda, co do bezzasadności nałożenia kary pieniężnej oraz w zakresie w jakim kwestionował on sformułowania decyzji wskazujące bezpośrednio na powoda, jako podmiot który dopuścił się naruszeń, podczas gdy zakwestionowane działania należało przypisać poprzednikowi prawnemu powoda. Sąd uwzględnił natomiast stanowisko organu w tej części, w jakiej zostało uznane w decyzji, że poprzednik prawny powoda dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)